

Aan
Gemeente Deventer
De heer E. Lam

Emmastraat 16
8011 AG Zwolle
T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

notitie

Contactpersoon	Kenmerk	Status	Datum
M.A. (Martin) Heinen	18-149	concept	6 augustus 2018

Betreft

Quickscan soortbescherming Shita terrein en Doctor Fadrhoncpark, Deventer

Omschrijving

Inleiding

Gemeente Deventer wil van het Shita terrein en het Doctor Fadrhoncpark in de wijk Voorstad de bestemming wijzigen. In opdracht van de gemeente heeft Ecogroen een quickscan soortbescherming uitgevoerd op beide terreinen. De toets is vooral gericht op het inventariseren van de flora en beschermde diersoorten. Ecogroen heeft beoordeeld of de voorgenomen wijziging van het bestemmingsplan kan conflicteren met beschermde soorten in de Wet natuurbescherming. In voorliggende notitie beschrijven we de methodiek en resultaten van het uitgevoerde onderzoek.

Situatie

De beide terreinen liggen in de wijk Voorstad -Oost ter hoogte van de Tjoenerstraat en Rielierweg (zie bijlage 1). Het zijn groene terreinen die door buurtinitiatieven en particulieren groen zijn ingericht. Het Shita terrein is deels speel-terrein en wordt ook begraasd door schapen. In 2017 is dit terrein betrokken bij de vlakdekkende flora-inventarisatie door Ecogroen (Heinen 2017). Vanwege de begrazing door schapen kon de flora toen niet volledig worden onderzocht. Het Doctor Fadrhoncpark is een voor publiek niet toegankelijk afgesloten park/tuin. Het terrein is in het recente verleden ecologisch beheerd en momenteel is het algehele beeld als dat van een verwilderde tuin. In dit park is een gebouw aanwezig dat ook bij het onderzoek is betrokken.

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (Staatsblad 2016) regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten en houtopstanden. In deze notitie gaan wij in op de soortbescherming. Voor de volledige wetteksten van de Wet natuurbescherming verwijzen wij naar: <http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2017-01-01>. In onderstaand kader 1 (volgende pagina) geven we een samenvatting van de relevante wetteksten.

Kader 1 Wet natuurbescherming; soortbescherming

Artikelen 3.1 tot en met 3.11 van de Wet natuurbescherming regelen de bescherming van soorten. De bescherming is opgedeeld in vijf categorieën met soorten:

- Vogels met jaarrond beschermde nesten;
- Overige vogels;
- Soorten van de Habitatrichtlijn (bijlage IV) en de Verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I);
- Overige soorten die op nationaal niveau beschermd zijn en waarvoor provinciaal geen vrijstelling geldt;
- Overige soorten die op nationaal niveau beschermd zijn, maar waarvoor provinciaal wel een vrijstelling geldt.

Voor vogels geldt dat er twee categorieën zijn: de vogels met jaarrond beschermde nesten (o.a. Huismus, Gierzwaluw en Buizerd) en de overige broedvogels. Vogels met jaarrond beschermde nesten hebben een strikte beschermingsstatus binnen de Wet natuurbescherming. Van overige broedvogels zijn hun nesten alleen tijdens de broedseizoenen beschermd zijn (periode van nestbouw, eileg, broeden en voeren van de jongen op het nest).

Voor soorten van de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn zijn in artikel 3.5 verboden vastgelegd (o.a. verboden om dieren te doden en voortplantings- of rustplaatsen te vernielen) en geldt een strikte beschermingsstatus. Soorten die op nationaal niveau beschermd zijn, kunnen ingedeeld worden in twee categorieën. Provincies mogen besluiten om bepaalde soorten vrij te stellen van bescherming in het kader van ruimtelijke ingrepen, beheer en onderhoud. In de meeste provincies geldt - onder andere voor ruimtelijke ontwikkelingen - een vrijstelling voor een selectie van zoogdieren en amfibieën. Voor de overige soorten gelden vergelijkbare verboden (zie artikel 3.10) als voor soorten van de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn en geldt eveneens een strikte beschermingsstatus.

Voor het overtreden van verbodsartikelen bij ruimtelijke ingrepen is het noodzakelijk om ontheffing aan te vragen bij bevoegd gezag (veelal de provincie waarbinnen de ingreep plaatsvindt). Voor het verkrijgen van een ontheffing dient een uitgebreide rapportage opgesteld te worden waarin o.a. wordt aangegeven hoe gezorgd wordt dat schade tot een minimum beperkt blijft en of compenserende maatregelen aan de orde zijn.

Onderzoeksmethode

Op 12 juni 2018 hebben wij het veldonderzoek bij het Shita terrein uitgevoerd en op 19 juni in het Doctor Fadrhoncpark. Het was op beide dagen droog weer, bewolkt, 15-20°C en nagenoeg windstil. Beide terreinen en de nabije omgeving zijn onderzocht door een ecooloog van Ecogroen die goed bekend is met de Nederlandse soortgroepen, met name flora en het inventariseren van flora en vegetatie in diverse terreintypen. De inventarisatie is uitgevoerd conform de eisen die gesteld zijn door de gemeente Deventer in Lam (2017).

Wij hebben ons voor de flora gericht op de zogenaamde 'aandachtsoorten' van de Gemeente Deventer ('Aandachtsoortenlijst Flora Deventer 2016' als bijlage van Lam 2017). Hieronder vallen beschermde planten, Rode lijstsoorten en diverse indicatorsoorten van specifieke omstandigheden zoals oude bossen, voedselarme en heischrale milieus. Tevens hebben wij indien aanwezig invasieve exoten geïnventariseerd.

Voorafgaand aan het onderzoek is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFD) geraadpleegd om een beeld te krijgen van eerder aangetroffen soorten. Hieronder zijn ook de aandachtsoorten die tijdens het floraonderzoek in openbare groengebieden van Deventer door Ecogroen zijn waargenomen (Heinen 2017).

De aanwezigheid van aandachtsoorten is per groeiplaats van circa 50 meter genoteerd in de inventarisatie-app Collector. Deze ingevoerde gegevens worden omgezet naar de structuur van de NDFD en daar ingevoerd.

Bij de kartering zijn we uitgegaan van één inventarisatieronde in de optimale inventarisatieperiode voor de meeste plantensoorten, de maand juni. Tijdens de kartering zijn overige waarnemingen van relevante beschermde (dier)soorten genoteerd, zoals zoogdieren, broedvogels en amfibieën.

Resultaten

Flora

Tijdens het veldbezoek zijn in beide terreinen geen in de Wet Natuurbescherming beschermde plantensoorten of plantensoorten van de Rode Lijst aangetroffen.

Shita terrein

Het Shita terrein (figuur 1) is zanderig en heeft een mix van pioniersvegetatie, ingezaaide wilde planten en tuinplanten. Waargenomen aandachtsoorten (zie bijlage 2) zijn kenmerkend voor bossen en struwelen nabij hogere bomen zoals Bosrank en Hop en zandige open terreinen zoals diverse toortsen als Konings- en Stalkaars, Middelste en Zandteunisbloem, Gewone ossentong, Slangenkruid en Wilde reseda. Ook zijn verschillende soorten uitgezaaid of uit mengsels uit de omgeving overgewaaid. Voorbeelden hiervan zijn Beemdkroon (Rode Lijst 'kwetsbaar'), Bont kroonkruid, Gele kamille, Grijskruid en Grote pimpernel.

Figuur 1 Impressie van het Shita terrein (foto: Sander Aldershof, Ecogroen).

Op basis van de aangetroffen soortensamenstelling, de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens zijn geen in de Wet natuurbescherming beschermde planten aanwezig. Het nemen van vervolgstappen ten aanzien van de soortgroep flora is in het kader van de Wet Natuurbescherming daarom niet aan de orde.

Doctor Fadhronepark

Het Doctor Fadhronepark (figuur 3) bestaat vrijwel uitsluitend uit aangeplante soorten. Doordat het terrein al een tijd niet meer is bijgehouden, zijn veel van deze soorten zich over het gehele terrein gaan verspreiden. In tegenstelling tot het vorige terrein staan er veel verschillende soorten bomen en heesters: Wilde lijsterbes, Rode kornoelje, Vlienderstruik, Zwarte els, Ruwe berk, Robinia, Gewone vlier, Hazelaar, Beuk, Eenstijlige meidoorn, Schietwilg, Braam, Framboos, Liguster en Haagbeuk. Waargenomen aandachtsoorten (zie bijlage 3) zijn schaduwplanten als Geel nagelkruid en Stinkende gouwe en pioniersoorten van zandige open terreinen (Koningskaars, Middelste teunisbloem,

Zwarte toorts, Slangenkruid en Wilde reseda). Ook hier zijn verschillende soorten uitgezaaid of uit mengsels uit de omgeving overgewaaid zoals Hartgespan en Kleine pimpernel.

Figuur 2 Impressie van het Doctor Fadroncpark (foto: Sander Aldershof, Ecogroen).

Op basis van de aangetroffen soortensamenstelling, de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens zijn geen in de Wet natuurbescherming beschermde planten aanwezig. Het nemen van vervolgstappen ten aanzien van de soortgroep flora is in het kader van de Wet Natuurbescherming daarom niet aan de orde.

Zoogdieren

Vleermuizen

In de zuidwestelijke hoek van het Doctor Fadroncpark staat het gebouw 'De Groene Golf' (zie figuur 3). Dit gebouw is vrij dicht afgewerkt. Achter daklijsten is geen ruimte voor vleermuizen, er zijn geen open stootvoegen aanwezig. Dit gebouw is niet geschikt als vaste verblijfplaats voor vleermuizen. In de bomen op beide terreinen zijn geen voor vleermuizen geschikte holten of spleten aangetroffen die kunnen dienen als verblijfplaats. Mogelijk worden beide terreinen wel gebruikt als foerageergebied door vleermuizen. Van belangrijke en onmisbare foerageergebieden of vliegroutes is echter geen sprake. Er zijn geen negatieve effecten op belangrijke vliegroutes en verblijfplaatsen van vleermuizen te verwachten, waardoor (juridische) vervolgstappen voor deze soortgroep niet aan de orde zijn.

Figuur 3 De Groene Golf in het Doctor Fadroncpark (foto: Sander Aldershof, Ecogroen).

Overige zoogdieren

Bij zoogdieren wordt onderscheid gemaakt in drie categorieën met een verschillende beschermingsregime (zie kader 1). Vaste verblijfplaatsen van zoogdieren die zijn opgenomen op de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn en nationaal beschermde soorten zonder provinciale vrijstelling (bijvoorbeeld Steenmarter en Eekhoorn) worden op basis van het veldbezoek, terreinkenmerken en bekende verspreidingsgegevens (NDFF 2018) uitgesloten. Wel is er een oude losse waarneming bekend van een zwervende Steenmarter in het Doctor Fadroncspark (bron: NDFF).

Op beide terreinen zijn vaste verblijfplaatsen van nationaal beschermde zoogdiersoorten met provinciale vrijstelling te verwachten. Soorten die kunnen voorkomen zijn onder andere Huisspitsmuis, Bosspitsmuis *spec.*, Egel, Mol, Rosse woelmuis, Bosmuis en Wezel. Bij ingrepen kunnen enkele exemplaren van deze grondgebonden zoogdieren geschaad worden. In voorliggende situatie geldt in de provincie Overijssel automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is.

Broedvogels

Bij broedvogels wordt onderscheid gemaakt in twee categorieën met een verschillende beschermingsregime. Op beide terreinen zijn huismussen foeragerend en rustend aanwezig. Zij nestelen en broeden zeer waarschijnlijk in de woningen rondom de beide onderzochte gebieden. Het gebouw 'De Groene Golf' is niet geschikt als nestplaats voor deze soort. Op basis van het uitgevoerde veldbezoek en de terreinkenmerken kunnen jaarrond beschermde nesten van broedvogels (zie kader 2) worden uitgesloten. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming voor broedvogels met jaarrond beschermde nesten is niet aan de orde.

Kader 2 Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de Ooievaar, Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Roek, Wespandief, Zwarte wouw, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Kerkuil, Oehoe, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart en Huismus. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

In de aanwezige bomen en struiken op beide terreinen zijn algemene broedvogels zoals Gaai, Houtduif, Vink, Koolmees, Zwartkop, Merel, Heggenmus en Winterkoning aangetroffen en te verwachten.

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die soorten, nesten, eieren of vaste rust- of verblijfplaatsen beschadigen of verstoren. Voor werkzaamheden met schadelijke effecten op broedvogels wordt veelal geen ontheffing verleend, omdat het uitvoeren van de werkzaamheden buiten het broedseizoen over het algemeen een goed alternatief vormt. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, omdat deze per soort en vaak per jaar kan verschillen. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Voor de meeste soorten kan de periode tussen half maart en eind juli worden aangehouden als broedseizoen. Bij uitvoering van de werkzaamheden in de periodes tussen half februari - half maart en half juli - half december, is het wel van belang om na te gaan of nog bewoonde nesten van laat in het seizoen broedende soorten als Houtduif aanwezig zijn binnen het plangebied.

Amfibieën

Het is mogelijk dat Gewone pad, Bruine kikker of Kleine watersalamander (nationaal beschermde soorten met een provinciale vrijstelling) overwinterend aanwezig zijn in de puinstapels, strooisellaag en ruigten van beide terreinen. Bij ingrepen kunnen enkele exemplaren van genoemde amfibieënsoorten geschaad worden.

In voorliggende situatie geldt echter automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze amfibieën niet aan de orde is.

Daagvlinders

Op het Shita terrein is een exemplaar van het Heideblauwtje waargenomen (zie figuur 4). Deze voormalige in de Flora- en faunawet beschermde soort staat vermeld op de Rode Lijst onder de categorie 'gevoelig' (bron: www.vlinderstichting.nl). De waarneming van deze soort op dit terrein in de bebouwde kom is bijzonder, aangezien de soort afhankelijk is van heidevelden. Vanwege het ontbreken van geschikt voortplantingsbiotoop (droge en vochtige heiden) in de onderzochte gebieden is hier geen sprake van een populatie, maar van een enkel zwervend exemplaar.

Figuur 4 Heideblauwtje op het Shita terrein 12 juni 2018 (foto: S. Aldershof, Ecogroen).

Overige soortgroepen

Op basis van de terreinkenmerken, habitateisen en bekende verspreidingsgegevens worden ter hoogte van de ingrepen geen voortplantingslocaties of andere vaste verblijfplaatsen verwacht van overige beschermde soorten uit de Wet Natuurbescherming.

Conclusies

- In de onderzochte terreinen zijn geen wettelijk beschermde plantensoorten aanwezig of te verwachten. De Rode Lijstsoort Beemdkroon komt voor op het Shita terrein maar is vermoedelijk niet van wilde oorsprong. Het is niet te verwachten dat toekomstige ontwikkelingen leiden tot aantasting van beschermde plantensoorten.
- Er zijn geen negatieve effecten te verwachten op verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen. Juridische vervolgstappen ten aanzien van vleermuizen zijn niet aan de orde.
- Ten aanzien van overige zoogdieren en amfibieën zijn geen juridische vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.
- Er zijn geen broedvogels met jaarrond beschermde nesten aanwezig in de onderzochte gebieden. Wel komen algemene broedvogels van bomen en struweel in beide gebieden voor. Werkzaamheden die broedbiotopen van alle aanwezige vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering in elk geval op te starten in de periode voor half

maart en na eind juli of de gebieden te controleren op broedende vogels en nesten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum.

- Vaste verblijfplaatsen van overige beschermde soorten en soortgroepen zijn niet te verwachten in het plangebied.

Geraadpleegde bronnen

Dienst Regelingen (2009). Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.

Heinen, M.A. (2017). Flora-inventarisatie Deventer 2017. Inventarisatie van de flora in openbare groengebieden in en om Deventer. Rapport Eco-groen 17-058, Zwolle.

Lam, E. (2017). Aspecten met betrekking tot het laten doen van een Natuurtoets. Beleidsadvies Ecologie 2011: 14. Gemeente Deventer.

Ministerie van EZ (2015). Besluit van de Minister van Economische zaken van 15 oktober 2015, DGAN-PDJNG / 15129301, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

Ministerie van EZ (2016). (<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/inhoud/nieuwe-natuurwet>).

Ministerie van LNV (2009). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

NDFF Uitvoerportaal (<https://ndff-ecogrid.nl>). Geraadpleegd 12 juni 2018.

Provincie Overijssel (2015). Omgevingsverordening Overijssel 2009, geconsolideerde versie, geldend vanaf 21-10-2015.

Provincie Overijssel (2017). (<http://www.overijssel.nl/thema's/natuur-en-landschap/wet/>).

Staatsblad van het koninkrijk der Nederlanden (2016). Jaargang 2016, Nr. 34. Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming).

www.vlinderstichting.nl/wat-wij-doen/vlinders-beschermen/rode-lijst-dagvlinders/

Emmastraat 16
8011 AG Zwolle

T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Bijlage 1. Ligging van het plangebied

Geel omlijnd: plangebied. Bron luchtfoto: Provincie Overijssel, Atlas van Overijssel, foto's: S. Aldershof, Ecogroen.

Bijlage 2. Waargenomen aandachtsoorten flora Shita terrein

Bijlage 3. Waargenomen aandachtsoorten flora Doctor Fadhronepark

